

Самостійна робота 3 (2 год), ЗМ1, ТЗ

Тема: Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин.

Мета: навчити студентів розрізняти поняття пов'язані з категорією "соціальний конфлікт", ознайомити з теоріями конфлікту;

розвивати уміння самостійно знаходити необхідну інформацію, аналізувати та систематизувати вивчене;

виховувати повагу до гуманістичних цінностей людства,

Міжпредметні зв'язки: філософія, психологія.

Використана література:

1. "Соціологія" за ред.. В.Г. Городяненка. Київ "Академія" 2008р.
2. В.М. Піча. "Соціологія" Київ "Каравела" 2015р.
3. Лукашевич М.Й. "Соціологія". Підручник. Київ 2006.
4. Соціологія: навч. посіб. /за ред. В.І. Докаша – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012 р.

План

1. Причини та типологія конфліктів.
2. Соціальний конфлікт в фундаментальних теоріях М. Вебера, Г. Зіммеля, К. Макса, Р. Дарендорфа, К. Боулдінга.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Під час підготовки самостійної роботи слід звернути увагу на запропоновану літературу та матеріал який поданий нижче

1. Термін „конфлікт” з латинського у буквальному перекладі означає „зіткнення”. Тому під конфліктом традиційно розуміють протиріччя, антагонізми, колізії, що пов'язані із суперечливим перетином прагнень, інтересів, поглядів окремих людей чи соціальних груп. Конфлікт виникає тоді, коли люди починають усвідомлювати, що їхні інтереси, потреби, цілі не можуть бути задоволеними у разі збереження існуючої системи соціальних відносин і починають діяти так, аби змінити ситуацію. В залежності від змісту, характеру та спрямованості таких дій конфлікт може наростати, пом'якшуватися, або розв'язуватися.

Конфлікт – це зіткнення протилежних цілей, позицій, поглядів суб'єктів соціальної взаємодії, які усвідомлюють суперечливість своїх інтересів.

Соціологія конфлікту – це галузь соціології, яка вивчає природу, механізми виникнення та розгортання, а також способи попередження та розв'язання соціальних конфліктів.

Види конфліктів:

- за способом розв'язання – насильницькі або ненасильницькі;
- за сферою розгортання – політичні, соціальні, економічні, організаційні, юридичні..
- за напрямком впливу – вертикальні та горизонтальні, в залежності від хру соц. зв'язків між суб'єктами;
- за ступенем виявлення – відкриті та закриті;

- *за суб'єктами* – внутріособистісні, міжособистісні, міжгрупові, між малими та великими соц. спільнотами, міжетнічні та міждержавні;
- *за наслідками* – конструктивні та деструктивні;
- *за мотивацією* – конфлікти з приводу розподілу владних повноважень і позицій, з приводу розподілу ресурсів, з приводу цінностей та життєвих установок;
- *за масштабами* – глобальні, соціетальні, регіональні, локальні;
- *за формою* – прості (бойкот, саботаж, переслідування, агресія) та складні (суспільний протест, бунт, соц. революція, війна).

2. Причини і умови виникнення конфліктів

Причини конфліктів:

- соціальна нерівність
- обмеженість ресурсів
- невідповідність реальної дійсності суб'єктивним уявленням про неї
- етнічна або релігійна нетерпимість
- розходження у поглядах та орієнтація сторін - суб'єктів взаємодії та ін.

Соціальна напруга—являє собою психологічний стан людей і до початку конфлікту носить латентний (схований) характер.

Важливою умовою переростання соціальної напруги у конфлікт є *посилення стану незадоволеності* існуючим станом справ або розвитком подій та *усвідомлення* потенційним суб'єктом конфлікту *неможливості зміни ситуації* звичайними способами взаємодії.

Наступною умовою виникнення конфлікту є *пред'явлення учасниками конфлікту односторонніх або взаємних претензій*.

2. В соціології фундаторами теорії конфлікту вважають трьох німецьких учених – К. Маркса, Г. Зіммеля, М. Вебера. Сам термін соціальний конфлікт вперше ввів до наукового обігу Г. Зіммель, який вважав конфлікт універсальним явищем, а безконфліктне суспільство недієздатним. Г. Зіммель одним з перших звернув увагу на те, що у конфлікт можуть брати участь не дві, а більше сторін.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення конфлікту?

2. Які типи конфліктів Ви знаєте?